

De Bimd

Ledenblad IVN Laarbeek

jaargang 49 - 2026 nr. 2

Beleef de natuur

Op de omslag: *Kikkerconcert: ontdekkingsstocht voor de kleinsten met Geri*

Kopij voor blad 49-3

Graag uiterlijk 20 augustus 2026
e-mailen naar redactie@ivnlaarbeek.nl

Over De Bimd en IVN Laarbeek

De Bimd is het verenigingsgebouw van IVN Laarbeek, aan de Beekseweg 3, 5735 CB Aarle-Rixtel. Ook de prachtige natuurtuin rondom dit gebouw en het ledenblad dragen deze naam. De officiële naam van IVN is Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid.

Vanuit het duurzame gebouw worden de meeste activiteiten georganiseerd. IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is, met natuuractiviteiten, cursussen, projecten, ledenwandelingen, lezingen enz.

Kijk voor het landelijk IVN op: www.ivn.nl

Uitgebreide informatie over IVN Laarbeek vind je op de website www.ivnlaarbeek.nl Wil je lid worden van IVN Laarbeek? Meld je dan aan op deze site.

Kijk ook eens op onze Facebook-pagina:

www.facebook.com/IVNLaarbeek

Het is mogelijk om IVN Laarbeek te sponsoren. Dat kan op vrijwillige basis, of door IVN Laarbeek op te nemen in jouw testament. Maar ook door het plaatsen van een advertentie in ons blad De Bimd steun je onze vereniging. Kijk op de website of neem contact op via:

E-mailadres: secretaris@ivnlaarbeek.nl

Colofon

Ledenblad De Bimd IVN Laarbeek
Juni 2026 nr. 49 -2

www.ivnlaarbeek.nl

www.facebook.com/IVNLaarbeek

www.instagram.com/ivnlaarbeek/

Bestuur IVN Laarbeek:

Voorzitter: Han Konings
voorzitter@ivnlaarbeek.nl
tel. 06 147 540 80

Secretaris:
secretaris@ivnlaarbeek.nl

Penningmeester: Peter van Leuken
penningmeester@ivnlaarbeek.nl
Bankrek. NL77 RABO 012 891 6907
tel. 06 153 304 99

Overige bestuursleden:
Klaas Althuizen
Inge van Vonderen

Redactie:

Anneke en Ton op den Buijs
redactie@ivnlaarbeek.nl

Drukkerij Grafic Image, Beek & Donk

Inhoud

- 2 Colofon / Inhoud / Van de redactie
- 3 Pinetum Mariahout / Ijsvogelwand Bert
- 4 - 5 Postzegelnatuur in eigen tuin
- 6 Brukelum en de Valkendijk
- 7 Oeverwaluwwand in de Blauwe Poort
- 8 - 9 De jonge natuuronderzoekers
- 10 Workshop Zintuigen met OBS De Driehoek
- 11 Waterwerkgroep viert klein feestje
- 12 -13 Plantaardig koken met Marrit
- 13 Plantenbeurs / Insect van het jaar 2026
- 14 Kikkerconcert 2026
- 15 Lezing / Wandelingen De Hort op
- 16 Agenda

Van de redactie

Ton en Anneke

Wat een bedrijvigheid op 'ons' kwikstaartenweggetje bij het Fochteloër Veen. Trippel trippel trippel, gele en witte kwikstaartjes, zoekend naar insecten die op het warme asfalt zitten. En weg zijn ze, het snaveltje vol voor de jongen in het nest.

Bedrijvigheid was er ook voor het Kikkerconcert. Zoveel vrijwilligers die de handen uit de mouwen staken. Ze werden na afloop getrakteerd op een plantaardig buffet. Op bladzijde 14 zie je een impressie van dit evenement.

Helaas ook minder leuk nieuws. Op de pagina hiernaast staat een artikel over het pinetum van Bert Lemmens. Zo'n mooi initiatief. Helaas zijn de nieuwe bomen inmiddels voor een groot deel vernield. Dit is niet te begrijpen!

We wensen je veel leesplezier!

Eerste boom Pinetum Mariahout aangeplant

Met een ferme beweging van de hand, waaraan je jarenlange ervaring kunt aflezen, werpt Bert Lemmens een volle schep zand in de kuil waar het nog jonge naaldboompje staat. Zo'n twintig belangstellenden zijn op deze stralende ochtend 23 maart verzameld om getuige te zijn van het planten van de eerste boom van het pinetum in het Mariahoutse bos aan de Veghelse Dijk. Onder de aanwezigen zijn wethouder Monica Slaets, leden van IVN Laarbeek, Laarbeeks Landschap en Bosgroep Zuid.

Met de aanleg van een pinetum gaat een diepe wens van Bert in vervulling. Bert is sinds jaren een gedreven lid van IVN Laarbeek en deskundig op het gebied van bomen. "In Stiphout was ooit een pinetum", vertelt hij in zijn bij deze gebeurtenis horende toespraak. "Maar de bomen werden gekapt. Het was mijn wens om weer zo'n leerbos voor alle IVN's in de omgeving terug te krijgen." Een pinetum is een bos waarin een diversiteit aan naaldbomen staat. Bij de bomen komen kaartjes om informatie over de boom op te zoeken. Er worden zo'n twintig verschillende soorten naaldbomen geplant. Van elke soort drie. "Het wordt toch wel een mini-pinetum", grapt Bert. "We planten niet de exotische soorten maar de naaldbomen die wij hier in Nederland gewend zijn."

3-30-300 regel

Op het wensenlijstje van Bert staan nog meer zaken. Een van de belangrijkste is de 3-30-300 regel. "Daar waar het kan hè, want het kan niet overal", voegt hij er meteen aan toe. De regel houdt in dat iedereen vanuit zijn huis minstens drie bomen ziet, dat elke wijk 30 procent boomkroon-

bedekking heeft en dat iedereen binnen 300 meter van zijn huis een openbaar toegankelijk parkje met bomen vindt.

Een andere wens van Bert is 'Buurten met bomen.' "Het betekent dat IVN de buurt ingaat en daar de bomen goed leert kennen. En dat we daarna de buurt uitnodigen om meer aandacht aan die bomen te schenken."

Zelf kan hij het niet meer, vertelt hij. Daarvoor is zijn zicht niet goed genoeg meer. Maar zijn wensenlijstje is nog niet klaar. "Ik heb er nog een. Het zou fijn zijn als bewoners van een nieuwe wijk een lijstje krijgen met klasse 3 bomen. Dat zijn de kleinste bomen. Die kunnen ze dan in hun voor- of achtertuin zetten." Het zijn nogal wat wensen, maar wie Bert kent, weet dat opgeven niet in zijn vocabulaire voorkomt.

IVN Laarbeek eert Bert Staal met ijsvogelwand

Een broedplaats aanleggen voor de ijsvogel was een van de grootste wensen van Bert Staal. Bert was een gedreven natuurliefhebber. Voor IVN Laarbeek was hij van grote betekenis. Hij was lid van de vogelwerkgroep, van de tuingroep en van de bouwgroep. En bij al die groepen was hij een actieve en gewaardeerde collega. Vorig jaar overleed Bert. Op deze zaterdagochtend, 9 mei, wil de vereniging hem eren met twee aangelegde ijsvogelwanden. De familie Staal leverde een flinke bijdrage en met aanvullingen uit het Ijsvogelfonds van Vogelbescherming Nederland en de Nationale Postcode Loterij kon de aanleg van de wanden gerealiseerd worden.

Wat een prachtige ochtend is het. Terwijl Piet Gruijters van de vogelwerkgroep de aanwezigen toespreekt, laat de kleine karekiet in de poel naast hem zich luidkeels horen. Ook de zwartkop en de tuinfluiter doen hun best. Wie goed luistert, hoort in deze mix veel verschillende soorten. Het lijkt wel of al deze vogels willen zeggen: Bert heeft zoveel voor ons gedaan, wij willen een muzikale bijdrage leveren aan deze herdenking.

Piet vervolgt: "Bert was gespecialiseerd in het onderhouden van de nestkasten. Hij maakte ze schoon, controleerde de inhoud en rapporteerde aan de vogelwerkgroep. Voor zijn expertise, zijn tomeloze inzet en vooral zijn collegialiteit willen we hem gedenken met deze ijsvogelwanden." Op één van de wanden staat een gedenkplaat, gemaakt door Joke Kuijpers van IVN Laarbeek.

Ijsvogels broeden in steile oevers van sloten en rivieren. Ze graven een tunnel van ongeveer een halve meter diep. Omdat er steeds minder van deze oevers in Nederland

waren, kelderde het aantal de laatste decennia van de vorige eeuw. Door herstel van oevers en de aanleg van kunstwanden gaat het sinds een jaar of dertig weer de goede kant op. De ijsvogel jaagt vanaf een uitkijkpost op visjes. Met een snelle duik in het water vangt hij zijn prooi. De ijsvogel is geen trekvogel. Strengere winters zijn een ramp voor de populatie. Maar door veel jongen te krijgen, kunnen ze de populatie weer op orde brengen.

Onthulling door Lenie Staal

Nu is het moment gekomen dat Lenie Staal, echtgenote van Bert, de ijsvogelwand gaat onthullen. Onder luid applaus en door een nog steeds uitbundig vogelconcert begeleid, verwijdt ze het doek. Gerrit Post, coördinator van de tuingroep, ziet de ijsvogel iedere dag in de natuur van IVN Laarbeek. Grote kans dus dat hij er ook gaat broeden. Of dat in deze mooie kunstwanden zal zijn....? "We wachten het af. De natuur kun je niet naar je hand zetten", zo weten Piet en Gerrit.

We hebben als gezin jarenlang bij mijn schoonouders gewoond op de Heikant. Daar hadden we flink de ruimte met een grote boomgaard, flinke moestuin en ruim 2000 m² hooiland. Nu wonen we een stuk kleiner en moeten we het doen met een paar 100 vierkante meter. Het is een tuin die voor de helft uit terras bestond. Hoe ga je daarmee aan de slag?

We wilden toch wel graag weer fruitbomen en een groentetuintje, maar stiekem wilde ik ook weer een hooiland. Hoe ga je dat aanpakken? Gelukkig zijn we een land van postzegelnatuur. We hebben in Nederland hele waardevolle natuur op heel kleine oppervlaktes. Dus waarom niet in onze eigen tuin hetzelfde proberen?

We begonnen met het verkleinen van het terras. Niet gemakkelijk als de tegels vastgelegd zijn in cement, maar de volhouder wint. Een deel werd groentetuintje en kruidentuin. De kunst is om niet teveel soorten groenten te planten, want anders krijg je mini-oogstjes, niet voldoende om een heel gezin te voeden. Maar als je een beetje creatief bent met groenten combineren, is daar wel mee om te gaan (denk aan raapsteeltjes-snijbieten-rucola-stamppot).

Het is toch gelukt om één hoogstam goudrenet in een van de grasveldjes te plaatsen: onze boomgaard. Voor meer fruitbomen moesten we wat creatiever zijn. Hiervoor grepen we terug naar een oude Europese traditie: leifruit. Het is daardoor toch gelukt om nog twee appelbomen, een perenboom en een perzik in de achtertuin te proppen. Voor de liefhebber: het boekje 'Hovenierskunst, de teelt van leifruitbomen' van Jan Freriks, is nog wel tweedehands te vinden. In 2021 is er een nieuwe uitgave verschenen van de Stichting in Arcadië onder de titel 'De teelt van leifruitbomen'.

En dan het echte natuurbeheer. De twee plakjes grasveld die de vorige bewoners hadden aangelegd zijn we gaan omvormen naar een heus hooiland. Eerste stap is het zaaien van kleine ratelaar (die we ook in ons hooiland bij mijn schoonouders hadden). Ratelaar is een half-parasiet op gras, en daarmee onderdrukken ze het gras. Een vereiste om een bloemrijk grasland te krijgen. De volgende voorwaarde is dat de grond niet te rijk is aan nutriënten. Met de zeis hooien we twee keer per jaar het grasland en voeren het hooi af naar de groentetuin als mulch, of op de composthoop. Hiermee wordt het grasland langzaamaan nutriëntarmer. Na vijf jaar postzegelnatuurbeheer is het gras flink teruggedrongen, hebben zich leuke planten echt gevestigd zoals de kleine en grote ratelaar, slanke sleutelbloem en kleine pimpernel.

Er heeft zich, vanuit vogelvoer, een rolklaver gevestigd. Ik dacht eerst gewone rolklaver, maar het blijkt rechte rolklaver te zijn, een Midden-Europese soort. Deze moet wel in toom gehouden worden. Zo'n klein hooilandje kan er al snel door overwoekerd worden. Dat betekent echt precisienatuurbeheer met een kleine sikkel.

Het leuke is dat, hoewel het hooilandbeheer best wel kunstmatig overkomt, het dierenleven echt spontaan is.

Vanaf het eerste jaar hebben we kleine oranje vliegjes die bij nader bestudering bladwespjes (*Athalia* sp.) zijn waarvan de larven bladeren van zenegroen mineren. En zenegroen staat massaal in het hooiland.

Ook langpootmuggen zijn er genoeg.

Dankzij de variatie aan en de hoogte van plantensoorten leveren de larven (emelten) geen kale plekken op.

Door gebruik van de app 'Obsidentify' weten we dat in ieder geval de viervlekglansmug en de moerasdriestip in onze tuin voorkomen.

Afgelopen jaar kregen we voor het eerst rozenkevers op bezoek, en afgelopen maand kropen ze uit de grond. Deze bladsprietkever kan, net als emelten, een plaag vormen in graslanden. Maar bij ons niet.

Tot onze verrassing kroop er begin mei ook een meikever uit de grond. Weer een bladkeversoort. Deze kever levert drie tot vier jaar als larve (engerling) onder de grond, dus moet de meikever al binnen twee jaar na omvormen onze tuin gevonden hebben.

Met al dat gekruip en gekriebel in mijn hooilandje snap ik niet dat mensen nog wekelijks een postzegelgrasveldje maaien.

Het scheelt een hoop tijd die je kan besteden aan het genieten van je hooilandje.

Oeverzwaluwwand in de Blauwe Poort

Waterberging

De Blauwe Poort is een groen en waterrijk gebied tussen Laarbeek, Gemert en Boerdonk waar water wordt opgevangen voor droge tijden. Voorheen stond het bekend als De Leek. In deze waterberging vinden veel weide- en boerenlandvogels hun voedsel, maar ook watervogels vinden er hun plek. Het gebied is ook aantrekkelijk gemaakt voor wandelaars. Het ligt in een prachtig open landschap met mooie knotwilgen en weidse vergezichten richting Boerdonk. Vanaf een uitkijktoren heb je een mooi overzicht over het hele gebied.

Oeverzwaluw (*riparia riparia*)

Ook de oeverzwaluw is hier al een aantal jaren te zien. Zijn voedsel bestaat uit vliegende insecten en die zijn in dit natte gebied genoeg voorhanden.

De oeverzwaluw is een van de drie soorten zwaluwen die we in Nederland kennen. De andere twee zijn de huiszwaluw en de boerenzwaluw. Alle drie soorten zoeken voedsel in de Blauwe Poort. Dat voedsel bestaat uit vliegende insecten die ze in de lucht vangen. Zwaluwen zijn kolonievogels. Ze broeden in grote aantallen dicht bij elkaar. Het broeden duurt ruim twee weken en de jongen zitten dan nog een week of drie in de nestgang voor ze uitvliegen.

De oeverzwaluw is onze kleinste zwaluw. Dit kleine vogeltje van amper 14 gram vliegt jaarlijks vele duizenden kilometers op en neer naar de Sahel. Vanaf april komt hij naar Nederland om voor nageslacht te zorgen. Zoals zijn naam al doet vermoeden, maakt de oeverzwaluw nestgangen in steile oevers van open water en rivieren. Deze zijn in ons land steeds minder te vinden. Vandaar dat er de laatste jaren kunstwanden worden geplaatst. De oeverzwaluw maakt er dankbaar gebruik van.

Oeverzwaluwwand

Reden om te onderzoeken of een oeverzwaluwwand in de Blauwe Poort een succesvolle investering zou zijn. Leden van IVN Vogelwerkgroep De Ortolaan namen daarom contact op met Waterschap Aa en Maas, de beheerder van de Blauwe Poort. Met name Erik Paaijmans van de vogelwerkgroep zette er zijn schouders onder en in samenwerking met het Waterschap, Weidevogelgroep Boerdonk, Brabants Landschap en de gemeente Laarbeek werd een projectplan opgesteld.

Precisiewerk

Vanaf de eerste weken van april ging de aannemer aan de slag op het terrein van de Blauwe Poort. Grote betonnen elementen werden aangevoerd. Om het fiets- en wandelpad niet te beschadigen werd een rand van het gras gemaaid. Vlakbij de uitzichttoren tilde een enorme rupsgraafmachine van aannemersbedrijf Vissers-Ploegmakers deze elementen op de uitgegraven en vlak uitgelijnde plaats. Een fantastisch gezicht, hoe de werklieden dit karwei met precisie uitvoeren. Nu moet het zand nog aangevoerd worden om een zandhoop te creëren tegen de betonnen wanden. Speciaal zand moet dat zijn, vermengd met leem om stevigheid te waarborgen. De nestgangen moeten met zand worden volgestopt, zodat de oeverzwaluw zelf zijn gang kan graven.

Intensief onderhoud

Denk niet dat het werk nu helemaal gedaan is. Oeverzwaluwen graven graag een schone nestgang uit. Vrijwilligers zullen daarom ieder jaar de nestgangen leeg moeten halen en vullen met schoon zand. Maar die moeite is het helemaal waard als je in april de vogeltjes weer terug ziet komen en kunt genieten van de bedrijvigheid en het vrolijke gekwetter bij de wand.

Brukelum en de Valkendijk

door Henk van Beek

Een van de meest bijzondere landschappen in ons dorp is toch wel Brukelum tezamen met de Valkendijk. Brukelum is een oud beekdal dat al vlak na de laatste ijstijd is ontstaan en dat zich hierna tot laagveengebied heeft ontwikkeld. Tot ver in de vorige eeuw stond het hier vaak blank en kon er in de winter zelfs geschaatst worden. Het grootste deel van dit gebiedje bestond uit kleinschalige hooilandjes die extensief werden gebruikt. Zo kan ik mij nog herinneren dat je hier nog allerlei zeldzame plantensoorten kon vinden waaronder de rietorchis, de kleine ratelaar en de dotterbloem.

Begin jaren 80 werd de gemeente eigenaar van een deel van dit gebied en werd er allerlei slib en vuilnis gestort. Ik zag dit met lede ogen aan en vroeg aan de gemeente of ik dit gebiedje mocht pachten. Dat werd akkoord bevonden. Zo wist ik het van de ondergang te redden. Een aantal jaren later wist ik Brabants Landschap zo ver te krijgen dat die deze gronden van de gemeente kocht. Het achterste deel was toen nog privé eigendom van Pieter Verschure. Brabants Landschap beplante haar deel gedeeltelijk met elzen.

De jaren verstreken en er dienden zich nieuwe mogelijkheden aan om natuurontwikkeling verder te verruimen. Op de eerste plaats kwam het bos van 'Pietonia' te koop, dit ligt aan de oostkant van de Trompetter. Ook dit bosje kwam, via mij, in handen van Brabants Landschap. Niet lang daarna wilde eigenaar Pieter Verschure, van een deel van het natuurgebiedje dat aan dat van Brabants Landschap grenst - elders - op de Hoge Akkers een rechthoekige houtopstand vellen om daarmee meer akkergrond te verkrijgen. Het betrof hier een voormalig kleiduivenschietterrein van wijlen Noud Raaijmakers. Als compensatie zou Pieter in Brukelum een stuk houtwal en een poel moeten aanleggen. Dat was het moment dat ik weer in actie kwam.

Ik ging in gesprek met de gemeente en het Brabants Landschap om te bekijken of het gehele natuurgebied in Brukelum in handen kon komen van Brabants Landschap. Het betrof een deel van een bestaand natuurgebiedje dat nog eigendom was van Pieter, alsook een paar tussenliggende percelen die nog in handen waren van Pieter en de gemeente. En zo geschiedde dat Brabants Landschap eigenaar kon worden van een groot deel van Brukelum. Aan de zuidkant van dit natuurgebied ligt nog een klein perceel cultuurgrond. Het zou mooi zijn als dat ook tot natuur ontwikkeld kon worden, inclusief herstel van een steilrand, zodat het grootste deel van dit beekdal een aaneengesloten natuurgebied zou vormen, want even in zuidelijke richting liggen nog een paar oude hooilandjes met hoge natuurwaarden grenzend aan het natuur- en wandelgebied van Mechteld Swinkels.

De Valkendijk is een eeuwenoude dekzandrug die net zoals het naastgelegen Brukelum tijdens het einde van de laatste ijstijd is ontstaan. De akkers hebben hier een dikke teeltlaag die al vanaf de Romeinse tijd langzaam is ontstaan en vanaf de middeleeuwen qua dikte verder is toenomen. De mest uit de potstal werd vermengd met moerige plaggen uit het naastgelegen beekdal.

Deze plaggen waren relatief rijk aan mineralen en andere voedingsstoffen in tegenstelling tot de heideplaggen waarmee elders de potstalmest werd vermengd. De teeltlaag op de Valkendijk wordt dan ook als bruine enkeerdgrond aangemerkt net als die op de Hoge Akkers. Dit is een vrij zeldzaam verschijnsel. Die gronden waarvan de potstalmest is vermengd met heideplaggen wordt zwarte enkeerdgrond genoemd, een grondsoort die verreweg het meest voorkomt. Wanneer op de Valkendijk pas geploegd is en er direct daarna een stevige regenbui overheen is gegaan, kun je hier kleine werktuigjes vinden die gemaakt zijn van kleine vuursteentjes die hier van nature voorkomen.

Deze werktuigjes dateren uit de middensteentijd (tussen 10.000 en 7000 voor Christus) toen in onze contreien nog jagers/verzamelaars rondtrokken. Ook uit andere periodes worden via veldverkenning vondsten gedaan.

Op de Valkendijk werd tijdens de latere middeleeuwen het zogenaamd drieslagstelsel toegepast. Dat was een methode waarbij de akkergronden in drie stukken werden verdeeld. Deze stukken akkergrond werden slagen genoemd, vandaar de naam drieslagstelsel. Elke slag kende een opvolgende bezaaiing met winterkoren in het eerste jaar en zomerkoren in het tweede jaar, terwijl het gedurende het derde jaar braak bleef liggen. Het braakleggen van de grond duurde 7 tot 14 maanden. Gedurende die tijd kregen allerlei akkerkruiden de vrije hand, zoals spurrie.

spurrie

Op de braak kon het vee grazen en dan bovendien voor natuurlijke bemesting zorgen. Nagenoeg gelijktijdig werd de keerploeg uitgevonden. Door aan het einde van de akker de ploeg te kantelen kan men in dezelfde voor terugploegen. Hierdoor ontstonden lange akkers. Op kadasterkaarten uit 1832 zijn die nog goed te zien.

sneeuwkllokjes

Tekst en foto's Chris Janssen

Dassenburchten en paaseieren

Op 11 maart hebben we, gekleed in regenjassen en laarzen, een voorjaarstocht gemaakt door de Ruweeuwsels. Het regende wat, maar dat maakte de stoere girls boys niets uit. Hier en daar wat eerste tekenen van het voorjaar zoals wilgenkatjes.

Op onze tocht kwamen we ook nog een tweetal dassenburchten tegen. Iedereen op zijn buik voor een van de ingangen om twee kleuren dassen-haren te vinden, wit en zwart. Dassen vervuilen hun holen niet, onderweg een dassen-wc gespot, met inhoud.

Op een weiland hebben we met z'n allen in een lijn naar eieren gezocht (die had de begeleiding vooraf verstopt) Als afsluiting kon je die omruilen voor een paasei.

Onmisbare zoemers

Wat hebben we op woensdagmiddag 8 april veel geleerd over bijen, wespen en hommels. Natuurlijk over de verschillen, maar ook dat ze al langer op aarde zijn dan de dino's.

In beschermende kleding geven Joice en Marion, IVN imkers, een presentatie met heel veel wetenswaardigheden over deze nuttige en onmisbare zoemers.

Ieder volk bestaat uit: 1 koningin, zij is de grootste en legt eitjes wel 2000 per dag; 30.000 werksters (kleinste), zij gaan de larven voeden en de ingang bewaken; 1000 darren (mannetjes) zorgen voor de bevruchting. Ei-larven ontpoppen na 3 weken.

In 3 groepen gingen we vervolgens aan de slag. Een rondleiding langs de 3 - IVN kasten / bijenvolken. We hebben kaarsen van echte bijenwas gemaakt. Potjes met bloemenzaad gevuld, waar bijen heel blij van worden. Als je dit leest zullen die wel in bloei staan. Als laatste hebben we diverse honing-soorten geproefd.

Maart Thema: afval

Na een informatieronde zijn er twee activiteiten:

1, We spelen het 'afvalspel'.

Daan schrijft daar dit mooie verslag over.

We kregen eerst uitleg over hoe we het spel moesten spelen. Toen maakten we groepjes van 4.

Het spel ging zo: eerst moest je een briefje pakken. Daarna moest je met je groepje overleggen in welke afvalbak het briefje moet, namelijk PMD, GFT, papier, rest en KCA. Dan moet je hem snel in de goede afvalbak doen. Op het einde keken we samen na.

Het was een super leerzaam spel!
Groetjes Daan.

2. Afval, wat kun je ermee doen?

Nou, knutselen natuurlijk. Er wordt inventief gebruik gemaakt van de afvalmaterialen. We hebben heel mooie, gekke en grappige creaties gezien!

April: Van kijken naar zien

De kinderen krijgen van fotowerkgroep Kieknou een interessante workshop fotografie met het thema "Van kijken naar zien".

Daarna trekken ze met een fototoestel/telefoon de Bimd in. Onder begeleiding van Kieknou wordt er heel enthousiast 'gekiekt'.

Benieuwd naar de resultaten? Tijdens het kikkerconcert op 7 juni zijn de mooiste foto's te bewonderen. Wie o wie gaat in de prijzen vallen?

Tekst en foto's Diny Leijte

7 mei Lekker bezig zijn in de Bimd

De ene helft van de groep gaat eerst waterdiertjes vangen. Op ons eigen terrein, in de vijver. Wat een mooie vangsten. Zoveel enthousiasme bij de kinderen, prutten blijft een leuke activiteit!

De andere helft speelt Bingo in de Bimd". In tweetallen gaan ze met foto's en opdrachten op zoek naar bijzondere plekjes in onze mooie natuurtuin. "Hé, wie heeft deze mooie foto gemaakt?" Sommige kinderen herkennen hun eigen foto, gemaakt tijdens de fotowerkshop in april. "En ik weet waar de Tiny Forest is...". Zoieff, weg zijn ze.

Groep 1/2 van OBS De Driehoek

Workshop 'Zintuigen' bij IVN Laarbeek

Wij mochten met de hele klas op dinsdag naar het IVN.
Daar zijn heel veel planten en natuur.
We zijn er naartoe gewandeld met papa's en mama's.
De mevrouw van het IVN leerde ons over alle zintuigen.
Daarna maakte we 4 groepjes.
We gingen leren over de zintuigen.
We hebben geproefd met een blinddoek.
Het vieste was de citroen maar sommigen vonden die ook het lekkerste. Lekker zuur.
We mochten ook over paadjes rennen.
Die voelde allemaal anders aan.
We maakte schilderijtjes met bladeren en bloemen en zand.
En we mochten ruiken aan planten.
Eén plant ruikte naar cola!

Het was heel leuk!

In november 2022 schreef ik nog enthousiast over de nieuw ontdekte populatie kamsalamanders in de Schapengracht. Zo groot was de schok op 20 april 2025 toen we alleen maar zonnebaarden vingen en geen kamsalamanders. Nog wel een enkele kleine watersalamander (meest algemene soort) maar de aantallen waren schrikbarend klein. Vorig jaar schreef ik hier al een artikel over in de Bimd.

We hadden namelijk het geluk met een droog voorjaar en een droge zomer. Door de aanhoudende droogte en het uitzakken van het grondwater viel de poel in de zomer van 2025 droog. Samen met Verhoeven hebben we al het organisch materiaal afgevoerd op enkele kwetsbare vegetatie met moerashertshooi in de oeverzone na.

Het was dit jaar dan ook spannend tijdens de eerste monitoringsronde. Zouden er weer salamanders aanwezig zijn en zouden we nog vissen aantreffen?

Op 17 april hebben we de fuiken geplaatst voor het landelijk onderzoek. De Schapengracht lag er prachtig bij. Mooi gevuld met water, in de randzone mooie ontwikkeling van moerasvegetatie en op enkele plaatsen ook alweer mooie ontwikkeling van onderwatervegetatie.

Zaterdag 18 april was het moment van de waarheid. Vol spanning werden de fuiken uit het water gehaald.

Wat een vreugde dat in de eerste fuiken al meteen weer kamsalamanders aanwezig waren. Soms zelfs meerdere in een fuik en zowel mannen als vrouwen.

Ook verspreid over de poel werden ze gevangen en naast de kamsalamanders ook alpenwatersalamanders en kleine watersalamanders.

We hebben zelfs nog nooit zoveel kamsalamanders op één dag gevangen als op 18 april. Naast de salamanders werden maar liefst 8 verschillende soorten waterkevers gevangen in de fuiken.

We zijn heel gelukkig met de eerste resultaten, maar vinden het stiekem ook wel spannend. Laten we hopen dat de populatie zich nu verder kan uitbreiden. We gaan het de komende jaren nauwlettend volgen.

We zijn dan ook heel blij dat Casper de Groot zich weer heeft aangesloten bij de waterwerkgroep en zijn kennis op het gebied van macrofauna waaronder de kevers met ons kan delen. Gelukkig hebben we nog geen vissen gevangen.

De hele groep beoordeelt de vangst!

Plantaardig koken met Marrit

“Mis je kaas niet? Ik zou niet zonder kunnen!”

Dat krijg ik regelmatig te horen. En ja, ik heb kaas gemist. Heel erg gemist. Ik was dol op kaas, wilde vroeger zelfs mijn eigen kaaswinkel. Dus toen ik van vegetariër de overstap naar veganist maakte, was dat hetgeen waar ik het meest moeite mee had. Kaas op brood, kaas op de pizza, kaas op een toastje, kaas bij de pasta... De eerste tijd verving ik het nog wel eens met een kaasvervanger uit de supermarkt. Maar eerlijk is eerlijk, de commerciële kaasvervangers zijn het gewoon (nog) niet. Ze zijn niet hetzelfde qua smaak en qua structuur. En waar dierlijke kaas naast een hoop ongezonde vetten wél nog iets van calcium en proteïne bevat, is dat bij een vervanger (nog) niet het geval.

Impact kaas op milieu gigantisch

Toch maakte ik de keuze om kaas te laten liggen. De impact van kaas op het milieu is gigantisch. Zo is er heel veel water nodig voor de productie van kaas en er komt veel methaan, ammoniak en CO2 bij vrij door het houden van de dieren. Daarnaast is de rundveesector verantwoordelijk voor de meeste ontbossing van de Amazone.

Geen kaas dus meer. Maar sommige gerechten of situaties vragen ‘traditioneel’ om kaas. Vooral het toastje kaas of de kaassmaak bij lasagna kan ik niet helemaal missen. Ik deel hier mijn favoriete recepten. Een kaasje van cashewnoten (type ‘Boursin’) en een kaassaus met edelgistvlokken*.

‘Boursin’ van cashewnoten en tuinkruiden

Ingrediënten

Cashewnoten: 150 gram (minimaal 4 uur geweld in water, daarna afgespoeld)

Edelgistvlokken: 3 eetlepels

Citroensap: halve eetlepel

Knoflook: 1 klein teentje (of ½ theelepel knoflookpoeder)

Uienpoeder: een halve theelepel

Tuinkruiden: 2 eetlepels fijngehakt (bijv. bieslook, peterselie en dille)

Vocht: 2 à 3 eetlepels water (alleen wat nodig is voor het mixen)

Zout & peper: naar smaak.

Bereiding

Doe de gewelde cashews, edelgistvlokken, citroensap, knoflook, uienpoeder en een snuf zout in een blender of keukenmachine.

Mix tot een gladde, romige massa. Voeg telkens een heel klein beetje water toe als de machine moeite heeft, maar houd het zo dik mogelijk. Hoe dunner je het maakt, hoe meer het een ‘Paturain’-achtig kaasje wordt in plaats van een ‘Boursin’. Dit is wat je persoonlijk het prettigst vindt.

Schep de massa in een schaal en roer de verse tuinkruiden er met de hand doorheen (zo blijven de kruiden mooi groen en herkenbaar).

Laat het kaasje minstens een uur in de koelkast opstijven; de smaken trekken dan goed in en de structuur wordt steviger.

Tip: je kunt van de kaas ook bolletjes maken en deze door kruiden, zaden/pitten of stukjes gedroogd fruit rollen en er zo een borrelhapje van maken. Je kunt de kaas ook gebruiken als vervanging voor Boursin of ricotta in andere gerechten. Bijvoorbeeld met extra spinazie als vulling voor pasta. Heerlijk!

Edelgistvlokken

Edelgistvlokken zijn gedroogde, gedeactiveerde gistcellen met een hartige, kaasachtige smaak. Ze zijn erg gezond omdat ze een bom aan B-vitamines en hoogwaardige eiwitten zijn, terwijl ze nauwelijks vet of zout bevatten.

Ook bevatten ze verscheidene mineralen en vezels.

Hoge melkproductie, beperkte weidegang

En voor mij speelt dierenleed ook een rol om kaas te laten staan. Melkkoeien in de intensieve veehouderij ervaren aanzienlijk dierenleed door veel te vroege scheiding van kalf en moeder, hoge melkproductie, en beperkte weidegang.

Veel koeien brengen hun leven door op beton, kampen met ziektes zoals uierontsteking en worden na een paar jaar, wanneer de productie daalt, geslacht.

Kaassaus

Ingrediënten

Margarine: 2 eetlepels (ca. 30 gram)

Bloem: 2 eetlepels (ca. 20-25 gram)

Groentebouillon: 300 - 350 ml (voeg langzaam toe voor de gewenste dikte)

Edelgistvlokken: 3 tot 4 flinke eetlepels

Peper

Nootmuskaat

Bereiding

Roux maken:

Smelt de margarine in een pan op laag vuur. Roer de bloem erdoor en laat dit 1 à 2 minuten zachtjes bakken om de bloemsmak te garen (niet bruin laten worden).

Voeg scheutje voor scheutje de bouillon toe. Blijf constant roeren met een garde om klontjes te voorkomen. Wacht steeds tot de saus kookt en indikt voordat je de volgende scheut toevoegt.

Zodra je een gladde saus hebt, zet je het vuur uit. Roer de edelgistvlokken erdoor. Voeg de edelgistvlokken niet eerder toe, want dan verdwijnen smaak en voedingswaarden van de vlokken.

Vervolg Plantaardig koken met Marrit

Als de saus door de edelgistvlokken te dik wordt, kun je hem simpel verdunnen met een extra scheutje bouillon of water.

Voeg naar smaak nog wat peper en een snufje nootmuskaat toe.

Plantenbeurs 2 mei

Op het parkeerterrein bij De Bimd 'vangt' een vrolijke Ben Swinkels de mensen op. Hij zorgt voor een veilige plek om te parkeren en geeft de nodige aanwijzingen.

Het is een gezellige drukte op deze prachtige en zonnige zaterdag 2 mei. Op het terras van gebouw De Bimd genieten enkele mensen van een drankje dat ze aan de bar besteld hebben.

Door de hele tuin staan verspreid de kopers en verkopers, de weggevers en de ontvangers van allerlei planten, van tuinplanten tot allerlei soorten groenten.

Deze plantenbeurs is een initiatief van Volkstuinvereniging De Koppel en IVN Laarbeek. Ruben Dörper, secretaris van De Koppel is zeer tevreden. Hij vertelt dat ook de Volkstuinen van Beek en Donk zich hebben aangesloten bij deze beurs.

Met een tas vol plantjes vertrekken we. Ben zit nog steeds op zijn stoeltje en steekt zijn duim op.

Zo'n succesvolle dag wordt vast en zeker een traditie!

De grote rietsigaargalvlieg, insect van het jaar 2026

Na de veldkrekel (2024) en de harkwesp (2025) is 2026 het jaar van de grote rietsigaargalvlieg, *Lipara lucens*. Elk jaar strijden vijf insecten om de titel 'Insect van het Jaar'. Het zijn onbekende soorten, maar wel dieren met een verhaal, dat ze zelf niet kunnen vertellen. Daarom worden ze bijgestaan door een BN'er die als ambassadeur optreedt. Insecten verdienen meer waardering. Ze zijn onmisbaar voor onze biodiversiteit, als bestuiver, voedsel of opruimer.

De rietsigaargalvlieg behoort tot de halmvliegen, uit de orde van de tweevleugeligen. De vlieg is ongeveer 7 mm lang en is bruin harig met korte antennes die rood zijn aan de basis. Hij leeft enkel op riet (*Phragmites australis*). De larve van deze vlieg zorgt ervoor dat het riet verdikt, er ontstaat een soort gal. Vervolgens gaat hij daarin wonen en knaagt hij aan de muren. Andere insecten kunnen er ook intrekken en van het riet eten. Zodra de grote rietsigaargalvlieg ontpopt en volwassen wordt, kunnen andere insecten zijn

ouderlijk huis overnemen. Sprinkhanen kunnen er hun eitjes in leggen, voor kleine kevers en spinnetjes is de galwoning een schuilplaats. Graafwespen maken er zelfs een nestgelegenheid van en de rietmaskerbij maakt haar nestje uitsluitend in leegstaande sigargallen. Deze bij kan dus niet zonder de rietsigaargalvlieg.

Hoewel de rietsigaargalvlieg maar een klein vliegje is, is hij een sleutelsoort in het rietland. Zijn ecologische nut is enorm: hij fungeert immers als 'woningbouwcorporatie' voor tientallen andere insecten.

Wilma van de evenementencommissie:

"Ik vind het geweldig dat mijn oproep voor vrijwilligers zo veel resultaat heeft gehad."

"De sfeer was heel gezellig."

"Het weer was prima maar net iets te koud om de hele middag op een terras te zitten."

"Ik heb wel de indruk dat het aantal bezoekers iets terugloopt gedurende de jaren."

"De maaltijd voor de vrijwilligers na afloop was geweldig."

Lezing in De Bimd

Donderdag 17 september 2026, van 20.00 - 22.00 uur
"Veren maken de man"
door Rick Meulendijks

Wie de hen en de haan van een pauw vergelijkt, zal direct opvallen dat de haan een opvallende verschijning is. Met zijn helderblauwe veren en uitbundige staart lijkt hij meer thuis te horen op een landgoed dan in de jungle van India. De hen, daarentegen, loopt er sober bij: ze is vooral bruin van kleur.

En het blijft niet bij pauwen: fazanten, eenden, tropische paradijsvogels, allemaal vogels met een uitbundig gekleurde man en een sobere vrouw.

Maar waarom zijn vogelmannen zo mooi gekleed? En zijn het altijd de mannen met een felgekleurd verenpak?

Bij de lezing 'veren maken de man' gaan we zien waarom vogelmannen vaak, maar lang niet altijd, uitbundiger gekleurd zijn dan hun vrouwen.

Rick Meulendijks is gedragsecoloog met een grote passie voor vogels en vlinders. Hij is gespecialiseerd in het sociale gedrag van vogels. Tijdens zijn afstudeeronderzoek en latere werk als onderzoeksassistent aan de Universiteit van Wageningen heeft hij onder andere gewerkt aan vogelzang als territoriaal signaal en indicatie van voortplantingssucces. Daarnaast heeft hij diverse jaren gewerkt in de educatie bij de Vlindersafari in Gemert en is hij actief bij het monitoren van broedvogels en graslandvlinders. Met regelmaat verzorgt hij lezingen voor vogel- en natuurwerkgroepen in de regio Oost-Brabant.

Fazant, foto: Kieknou

Wandelingen De Hort op

Op 21 juni, dat is de langste dag van het jaar, nemen de natuurgidsen van IVN Laarbeek 'De Hort Op' je mee op een inspirerende **kruidenwandeling** in het teken van de **zonnewende**.

Rond deze bijzondere dag staat de natuur in volle kracht. Langs paden, in bermen en op open plekken groeien talloze wilde kruiden die al eeuwenlang worden gebruikt in de keuken en in de **volksgeneeskunde**. Tijdens deze wandeling ontdek je welke planten eetbaar zijn, welke geneeskrachtige of magische eigenschappen hebben en hoe je ze kunt gebruiken - bijvoorbeeld voor een geurige kruidenthee of als verrassende toevoeging aan een zomerse salade of voor het maken van een 'kruidenwis'. Het verzamelen van inheemse kruiden voor het maken van een kruidenwis is een oud gebruik; op gevoel verzamel je een boekje van zeven of negen kruiden dat je op een centrale plek in huis hangt. De kruidenwis beschermt huis en haard een jaar lang tegen onheil en negatieve invloeden.

De gidsen vertellen over herkenningsskenmerken, veilige toepassing en traditionele gebruiken. Je leert niet alleen **kijken**, maar ook **ruiken** en - waar passend - **proeven**. Zo ervaar je hoe rijk en veelzijdig de natuur in juni is.

Laat je verrassen door wat er gewoon onder je voeten groeit en vier samen met ons de overvloed van de zonnewende.

Voor wie? Voor iedereen die nieuwsgierig is naar de veelzijdigheid van de groene natuur.

Waar? IVN-natuurruimte De Bimd, Beekseweg 3, 5735 CB Aarle-Rixtel.

Wanneer? Op zondag 21 juni van 10 tot 12 uur

Ga mee naar buiten en ontdek de kracht van wilde kruiden!

Op zondag 30 augustus nemen de natuurgidsen van IVN Laarbeek 'De Hort Op' je mee op een mooie verrassende **berm- en stoeplantjeswandeling**.

Tussen stoeptegels, langs gevels en aan de rand van de straat en in bermen groeit een wereld die vaak onopgemerkt blijft. Kleine, taaie planten weten zich staande te houden in kieren en spleten - midden in het dorp of de stad. Tijdens deze wandeling ontdek je hoe bijzonder deze 'gewone' stoeplantjes eigenlijk zijn.

Je leert ze herkennen, hoort waarom ze juist daar groeien en welke slimme aanpassingen ze hebben om hitte, droogte en betreding te overleven. Sommige blijken bovendien eetbaar of hebben een lange geschiedenis in de volksgeneeskunde. Wat voor velen **onkruid** lijkt, krijgt ineens een heel ander gezicht.

Ga mee op **ontdekkingstocht** dicht bij huis en laat je verrassen door de veerkracht van de natuur tussen steen en beton.

Voor wie? Voor iedereen die nieuwsgierig is naar de natuur in de straat - voorkennis is niet nodig.

Waar? Dat is nog een verrassing: houd de website van IVN en de agenda van de MLK in de gaten.

Wanneer? Zondag 30 augustus van 10.00 tot 12.00 uur.

Kijk voortaan anders naar de stoep er groeit meer dan je denkt!

Agenda juni- september

Publiekswandelingen Natuurtuin De Bimd

Iedere **vierde zondag van de maand** is er een wandeling in IVN Natuurtuin de Bimd van **9.30 tot 11.30** uur. Gratis toegang; na afloop gratis koffie of thee. Een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld voor onderhoud van de natuurtuin en de wandelroutes. *Of deze wandelingen allemaal doorgaan, hangt af van de interesse. Kijk daarom van te voren op onze website.*

Data:
Zondag 28 juni 2026
Zondag 26 juli 2026
Zondag 23 augustus 2026
Zondag 27 september 2026

Publiekswandelingen

Zondag 14 juni 2026 De Groene Long
Waardevolle natuurzone tussen de kernen van Beek en Donk

Tijdstip: 10.00-12.00 uur
Vertrek: Parkpaviljoen,
Parklaan 3, 5741 EZ Beek en Donk
Gidsen: Antoon Verhoeven - Ria van Liempd

Zondag 21 juni 2026 De Hort op: kruidenwandeling

Tijdstip: 10.00 - 12.00 uur
Vertrek: IVN natuurtuin De Bimd, Aarle-Rixtel
Gidsen: Monique Smit - Giel Jacobs

Zondag 5 juli 2026 't Gulden Land

Herontwikkeling van het natuurgebied tussen de Kop van Aarle-Rixtel en Helmond- Noord waar water, cultuurhistorie en recreatie hand in hand gaan.

Tijdstip: 10.00-12.00 uur
Vertrek: Tuincentrum d'n Heikant
Bakelseweg 1, 5735 SC Aarle-Rixtel
Gidsen: Monique Smit - Giel Jacobs

Zondag 30 augustus 2026 De Hort op: stoepplantjes

Tijdstip: 10.00 - 12.00 uur
Vertrek: zie website IVN / MooiLaarbeekKrant
Gidsen: Monique Smit - Giel Jacobs

Zondag 13 september 2026 Eyckenlust

Algemene wandeling met aandacht voor de geschiedenis van het landgoed en de bijzondere begroeiing.

Tijdstip: 10.00-12.00 uur
Vertrek: Parkeerterrein bij benzinepomp
Brugstraat 4, 5741 GT Beek en Donk
Gidsen: Antoon Verhoeven - Ria van Liempd

Blauwborst

Lezing in De Bimd

Donderdag 17 september 2026

Titel: "Veren maken de man"
Spreker: Rick Meulendijks
Tijdstip: 20.00 - 22.00 uur
Waar: IVN-gebouw De Bimd,
Beekseweg 3, 5735 CB Aarle-Rixtel

Grote groene sabelsprinkhaan in de Groene Long

